UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

# De Sacra-||mento Evcharistiae,|| contra Oecolampadium, opusculum:||

Clicthove, Josse

Coloniæ, 1527

VD16 C 4208

Neq[ue] ho[m]i[n]es: sacra eucharistia corporaliter nutriri, neq[ue] mures sanctu[m] Chri[sti] corpus labesactare, cu[m] species sacrame[n]tales erodu[n]t, neq[ue] uermes ex ipso Chri[sti] corpore in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30220

Visual Library

ſtem diligit uera & ſyncæra charitate: ipſum habet in ſe manentem, iuxta illud B. Ioan. apoſtol. in ſua 1. epiſt. canoñ. uerbum: Deus charitas eſt, & q manet in charitate, in deo manet, & deus in eo. Et tñ pollicetur ſe Chriſtus ad directorem ſuum, cum patre uenturꝫ: & manſionem apud ipſum facturꝫ. In eam igitur mentem plærunꝙ uenit Chriſtus: in qua prius fuit. ſed uenit per gratiam ſubſequentẽ, in illam: & in eadem prius fuit per gratiam præcedentem & ante collatam. Quemadmodũ in ſacris lit. uiri ſancti & apoſtolici, qui ſpiritum ſanctum ante habuerunt animarꝫ ſuarꝫ hoſpitem & habitatorẽ: poſtea repleti ſpiritu ſancto leguntur, per nouam in ipſos adueniẽtem diuini ſpiritus gratiam. 1. Ioan. 4. Luc. 1. Actu. 2.

## ¶Neꝙ homines: ſacra euchariſtia corporaliter nutriri, neꝙ mures ſanctũ Chriſti corpus labefactare, cum ſpecies ſacramentales erodunt, neꝙ uermes ex ipſo Chriſti corpore in euchariſtia ebullire. Cap. XIX.

TRiceſimaprima aduerſarij obiectio. Compertũ id habetur experimẽto: hominem ſumpta euchariſtia, corporaliter ea nutriri. Quod certe fieri non poteſt: niſi ſubſtãtia corporis Chriſti (ſi ponatur ibi præſens) trãſeat in naturã hoĩs mandu cantis, morte alimenti cõmunis. aut ibidem ponatur eſſe ſolus panis frumentarius: qui uirtute caloris naturalis tranſmutetur in ſubſtantiam corporis nutriti. Horꝫ aũt primum: penitus eſt abſurdũ & impiũ, ponendum eſt igitur ſecundũ, in euchariſtia. ſ. ſolam eſſe panis ſubſtantiam ſine præſentia corporis dominici; quæcedat homini in uſum

„ alimenti. Huic accedit, ꝙ interdum mures deprehensi sunt erodere eucharistiam negligenter custoditam: & expositam brutorum animalium dentibus. Hmõdi autẽ erosionem fieri circa corpus Christi, nullus dederit: ut quod non sit passioni aut corrosioni obnoxium. Fit igitur illa circa solum panem: & eius substãtiam ibi præsentem. Ex quo rursum conficitur: non esse in eucharistia uerum Christi corpus. Denicꝙ ex ipsis hostijs sacratis, diuturno asseruatis tempore & negligentius æquo custoditis: interdũ uermes ebulliunt & scaturiunt. Qui nequaq̃ ex uero Christi corpore dicendi sunt sic pullulare: sed ex materia corpulenta, & materiali panis substantia. Hoc itaqꝙ tertio conuincit non esse uerum Christi corpus in eucharistia: sed solam panis alimentarij substantiã, quæ subministret materiam unde generẽtur & ex putrefactiõe, uermiculi, mõ naturali. Hæc Oecolampad. ¶ Responsio. Ad tria quæ in præsenti cauillatione proponuntur: ordine eodem ita est occurrendum. Ad primum quidem admittendo hominem sumpta eucharistia nutriri corporaliter. Ea tñ nutricatio, nõ per ipsam panis (qui sit in eucharistia) fit substantiam: qm̃ post cõsecrationem nihil illius supereſt. Neqꝙ per ipsum fit sacrum Christi corpus: quod in sumentis transit naturam corporalem. Nam ut sæpius dictum est: ipsum in alimentum corporale cuiuspiã transire non potest. Neqꝙ itidem ea nutritio per species sit sacramentales: quandoquidem illæ, cũ sint accidentia, in substantiam conuerti non pñt. Sed efficitur hmõi corporalis alitio, per substantiam nutrimentalem de nouo productam: quando ob transmutationes specierũ sacramentalium a sua natura li dispositione, corpus Christi sub illis esse desinit.

2 „ A quo, sumpta Eucharistia: nutritur hõ corporaliter

Ea siquidem substantia recens producta, eodem prorsus modo reficit & nutrit eum qui sumpserit eucharistiam: ac si panis qui fuerat ante consecrationem, in tale nutrimẽtum naturali fuisset actione conuersus. Et certe ex physicis elementis compertum id habetur: alterationem uirtute caloris naturalis præcedere debere in ijs quæ pro alimento sumuntur, anteq; perficiatur nutritio. Cum igitur p alterationem huiusmodi, ui caloris digestiui fuerint demutatæ species sacramentales a sua naturali qualitate, sic quod sub illis amplius non subsisteret forma substantialis panis ii adesset: tunc desinit sub eis subsistere Christi corpus, & ibidem noua producitur substantia, per quam fit hominis nutritio. ¶ Ad secũdum uero, quod affert præsens cauillus, utpote de corrosione eucharistiæ q̃ a muribus fieri posset: adhibenda est responsio. eam corrosionẽ non attingere Christi corpus, uere ibi pñs neq; ipsum labefactare. quoniam ob dotem impassibilitatis & modum illic subsistendi sine suarũ partium ad locum circumscriptione, omnis passionis & dissectiõis est immune. Neq; circa substantiam panis materialis fit huiusmodi erosio: quoniã per consecrationem illa omnino desijt, sed duntaxat fit circa species sacramentales sanctæ eucharistiæ, sicut & attritio illius & masticatio: q̃ efficitur ab homine eam sumente. Veruntamen qm̃ sacrum Christi corpus, tam diu sub illis est specieb. q̃diu illæ consistunt in sua naturali cõditione: & donec sub ijsdem conseruaretur naturaliter substantialis forma panis triticei. si adhuc ibi adesset: non est id ex pietate quadam animi refugiendum (ne sacramenti ueritas negetur) quin admittatur & corpus CHRISTI in ore muris esse posse, & in

5 Corpus Chri nõ labefactari: cũ mures corrodunt eucharistiam.

Hæc Thomæ Aqui. & cõpluriũ aliorũ est sñia.

uentre eiusdem, per tantillum tpis: quo species illæ sacramentales illic manent superstites. cum nõ sit uero simile, illas ubi primũ ab ore animalis bruti sumuntur aut in uentrem eius trajciuntur: protinus demutari a suo statu. & q̃diu species ipsæ non transmutantur a sua natura: non desinat sub illis esse Christi corpus. Illud tñ, neq; abiectione loci in quem sub hmõi speciebus proꝑciatur. neq; indignitate aut utilitate brutorũ animalium a quibus comedatur: labefactari quoquo pacto aut contaminari in sua ipsius substantia põt. ¶Denicq; ad

4 Quõ ex euchar. fit uermium ebullitio

tertium in hac obiectione propositum nodũ, utpote de ebullitione uermiũ ex eucharistia: cõsimilis propemodum assignanda est rñsio ei: quã primo scrupulo iã adhibuimus: hmõi. s. uermes neq; ex ipsa panis prius existentis sub illis speciebus ante consecrationem, substantia: neq; ex sacro Christi corpore, neq; ex accidẽtarijs eucharistiæ speciebus scaturire: sed ex materia, post alterationem illarũ specierũ a sua natiua conditione (per quam desijt ibidem esse corpus Christi) tum primũ ibi producta. Quippe manifestum est, uermiculos illos per putrefactionem generari: quam præcedere solet alteratio admodum uehemens, a circunstantib: inducta corporibus. Cum ergo per huiusmodi alterationem species ipsæ sacramentales a sua natura fuerint transmutatæ: tunc desinit sub illis Christi corpus contineri, & noua simul producitur diuina uirtute materia, ex qua per putrefactionẽ progignuntur uermes. sicut ex pane speciebus illis prius affecto & diutius asseruato: si illic affuisset: producti fuissent. Cæterum dissolutionem exactiorẽ primi & tertij huius scrupi, ex quadragesimaquinta; secũdi uero, ex octogesimaquar. lectione expo

sitionis ipsius Gabrielis de canone missæ: studiosus lector reqrat. ¶ Tricesimasecūdo obiectio. Christus apud Matthæū suos discipulos admonuit dicēs. Si qs dixerit uobis, ecce hic Christus uel illic est: nolite credere. Surgēt em̄ multi pseudo Christi & pseudo prophætæ: & dabunt signa & prodigia magna, ita ut in error ē mittantur (si fieri pōt) etiam electi. Ecce prædixi uobis. Ex quo uerbo manifeste discimus: nō esse expectandā corporalem Christi præsentiā, usque in diē extremi iudicij neque plures q̄ duos aduentus Christi in carne: secūdum scripturas nouimus. At cū celebretur aduentus Christi in panē, q̄ postea in penetralibus colitur aliqd nimiꝝ fit, quod cum dictis illis pugnat. Nouus est em̄ hic aduentus: & ab alijs duobus omnino distinctus. Quare post abitionē Christi in cœlū, non est nobis dicendū. Ecce hic, s. in eucharistia: est Christus: & ecce illic, s. in hostia cōsecrata: est Christus neq; ponenda est quotidie nobis aduenire noua Christi præsentia: p̄ subsistentiam corporalis eius substantiæ in eucharistia: Hæc Oecolampadius. ¶ Responsio. Verbis illis euangelicis præmonuit suos discipulos Christus, non esse habendam fidem illis: qui post ipsius in cœlos regressum sibi falso nomen Christi usurparent & arrogarēt, quemadmodum nonnulli circa exordium nouæ legis, & subsequentia tēpora: factitasse leguntur. Nam uerus ipse Christus & unicus, iam olim uenit: postquē non est aliusq̄ spiam Christus expectandus. Et q̄cunq; postea sibi nomē Christi asciuerunt: pseudo Christi erant habēdi. Et nūc plane sensū indicant uerba ista subsequētia: surgēt enim multi pseudo Christi: & pseudo prophetæ q̄ demōstrant, præcedens illud domini uerbū, in præsenti

5

Mtt. 24

6

Quis sēsus est uerboꝝ Chri ī obiectiōe adductorum

Matt. 24.

adductū obiectione: de solis pseudo Christis esse accipiendū: Et cū de dño nro in eucharistia uere præsente, dicimus, ecce hic est Christus, uel ecce illic est Christus: nō de speudo Christo aliquod id dicimus aut q sibi nomē Christi falso scripserit, sed de ipso eodem uero Christo. Non igitur recte accommodantur illa domini nostri uerba: ad ipsum uerū & unicum Christum, in eucharistia uere præsentem. Quod aūt ex illis colligit uerbis obiectans: duos. s. dunta xat aduentus Christi esse assignandos, unum s. in carnem, iam transactum: & alterū ad iudicium in consummatione seculi, adhuc futurū, libenter amplectimur: tanq̄ scripturæ omnino consentaneum, mō id dictum suum intelligat (uti debet) de aduentu Christi in humana forma uisibili: & intuētiū oculis plane conspicua. ¶ At cum in eucharistia præsens est Christus, q ante consecrationē illic eo mō præsens non erat: non illic aduenit spectabilis in forma propria, q̄ omniū obiectetur obtutibus sed præsentiæ suæ ueritatem adumbrat speciebus panis & uini: quibus obtectus, ueraciter nobis adest. Non igitur aduentus ipsius in eucharistiā, referendus in numerū talium aduentuū, quales assignantur illi duo: aut illis cōnumerandus, cū omnino sit alterius generis & habitudinis. Quis enim dixerit: ipsum dñm nostrū cum in ultima cœna discipulis præsens accumberet, & suū illis sacratissimū cōmunicaret corpus: nouo quodam aduentu se illis exhibuisse? q̄uis uere in distributo illis pane corpus eius contineretur. Quod einm iam adest: aduenire de nouo non dicitur. Ita sane neq̄ noua eius in eucharistia præsentia, proprie nouus eius aduentus dici debet. aut quoties sancta consecratur hostia; toties aduenire de nouo putandus est,

Aduentū Christi in eucharisti

7

am: nō dici debere nouū eius aduentū.

quoniam hoc modo aduentus eius multiplicaretur in infinitum: ac excresceret in numerosam multitudinem, & quotidie renouaretur. Sed ad propriam aduentus noui rationem, ex igitur nouus quidam subsistendi modus: quo antea illic ubi aduenit, non substiterit. At eo modo quo nunc in eucharistia Christus uere subsistit: & prius cum in carne nobiscum degeret, uere subsistit, utpote in nouissima cœna: cum hoc superadmirabile mysterium instituit. Non igitur apte apte nouus Christi aduentus dicitur: cum præsens in eucharistia adest sed unusquisq; talis subsistendi modus: ad eum q in cœna exhibitus est, referri debet, & tanquam idem cum illo haberi.

Quid ad noui aduẽtus rationẽ exigitur.

## ¶ Nullum haberi debere incõmodũ, quod corpus Christi simul in diuersis sit locis, in cœlo uisibiliter & in eucharistia sacramẽtaliter, ex mulplici authorũ testimonio. C.XX

TRicesimatertia aduersarij obiectio. ¶ CHRISTVS per suam in cœlum ascensionem hinc abijt, mundumque reliquit: secundum hæc eius uerba, ad discipulos suos ante dicta. Si non abiero: paracletus non ueniet ad uos. si autem abiero: mittam eum ad uos. Et rursum ad eosdem. Exiui a patre & ueni in mundum: iterum relinquo mundum & uado ad patrẽ Quæ quidem uerba & similia: in eius glorioſa ascensione sunt cõpleta quãdo assumptus est in cœlũ & sedet ad dexterã patris, & iterũ uẽturus est ad iudiciũ sicut uisus est ascendisse. Igitur nũc nõ adest ipse nobiscũ ueraciter, & secundũ corporalẽ suam præsentiam: in eucharistia, Alioqui idẽ corpus, in diuersis simu.

Ioan. 16

Mar. 16 Actuũ. 1.